

ศึกษาเปรียบเทียบการดูแลภาคเมล็ดพันธุ์สัตว์ปีก
โดย: การนั่งแช่และ การสวนล้างด้วยน้ำยาฆ่าเชื้อ

นาง เลขา สมยีน

004394

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

แผนกวิชาพยาบาลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2521

i 171 69677

COMPARATIVE OF HOT SITZ BATH AND IRRIGATION WITH
POTASSIUM PERMANGANATE AFTER HEMORROIDECTOMY

Mrs. Lakha Somyuen

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Education
Department of Nursing Education
Graduate School Chulalongkorn University

1978

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ศึกษาเปรียบเทียบการดูแลบาดแผลผ่าตัดวิกฤตชีวิต
โดย การนั่งแช่และ การสวนล้างด้วยน้ำยาทางทวาร

โดย นางสาว สมยีน

แผนกวิชา พยาบาลศึกษา

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประนอม โสทนานนท์

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็น
ส่วนหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรบัณฑิต

สุประคิม บุนนาค
.....รักษาราชการแทนคณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุประคิม บุนนาค)

คณะกรรมการ สอววิทยานิพนธ์

ดร.วิภาดา อรรถนรินทร์
.....ประธานกรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วิภาดา อรรถนรินทร์)

ประนอม โสทนานนท์
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประนอม โสทนานนท์)

พวงแก้ว ปุณณกนก
.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณณกนก)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ ศึกษาเปรียบเทียบการकुแลบาดแผลผาตักคริคสีควงทวาร
โดยวิธีการนั่งแชและวิธีการสวนล้างควยน้ำยาคางทับทิม

ชื่อนิสิต นางเลขา สมยีน

อาจารย์ที่ปรึกษา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประนอม โอทกานนท์

แผนกวิชา พยาบาลศึกษา

ปีการศึกษา 2520

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อศึกษาเปรียบเทียบผลการकुแลบาดแผลผาตักคริคสีควงทวารหนักโดยวิธีการสวนล้างและวิธีให้ผู้ป่วยนั่งแชในน้ำยาคางทับทิม 1 : 8000

กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ใช้ในการวิจัยเป็นผู้ป่วยที่ได้รับการผาตักคริคสีควงทวารจากวชิรพยาบาล รวมตัวอย่างประชากรทั้งหมด 36 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง 18 คน และกลุ่มควบคุม 18 คน

วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบการหายของบาดแผลผาตักที่ได้รับการकुแลทั้ง 2 วิธี โดยทดสอบความแตกต่างของคามัชฌิมเลขคณิตควยการทดสอบค่าที (t - test)
ปรากฏผลดังนี้

1. อัตราการหายของบาดแผลคริคสีควงทวารในวันที่ 3 และวันที่ 5 หลังผาตักของกุ่มตัวอย่างที่ได้รับการकुแลโดยวิธีการสวนล้างควยน้ำยาคางทับทิม 1 : 8000 ดีกว่าอัตราการหายของบาดแผลในกุ่มตัวอย่างที่ได้รับการकुแลโดยให้ผู้ป่วยนั่งแชในน้ำยาคางทับทิม 1 : 8000 ที่ระดับความมีโยสำคัญ .01 ดังนั้นจึงปฏิเสธสมมติฐานที่ว่าผลการकुแลบาดแผลผาตักคริคสีควงทวารควยวิธีการสวนล้าง และวิธีให้ผู้ป่วยนั่งแชในน้ำยา

กางทับทิม 1 : 8000 ไม่มีความแตกต่างกัน

อัตราการหายของบาดแผลผ่าตัดโดยการดูแลทั้ง 2 วิธี ได้ผลเช่นเดียวกันในกลุ่มตัวอย่างประชากรเพศชาย ส่วนกลุ่มตัวอย่างประชากรเพศหญิง พบว่าหลังผ่าตัดวันที่ 3 อัตราการหายของบาดแผลไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 และหลังผ่าตัดวันที่ 5 พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่ได้รับการดูแลโดยการสวนล้างมีอัตราการหายของบาดแผลดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลโดยให้ผู้ป่วยนั่งแช่ในน้ำยาค่างทับทิม ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

2. อัตราการหายของบาดแผลริดสีดวงทวารในวันที่ 3 และวันที่ 5 หลังผ่าตัดของกลุ่มตัวอย่างอายุ 20 - 35 ปี และ 51 - 65 ปี ที่ได้รับการดูแลบาดแผลทั้ง 2 วิธี ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุ 36 - 50 ปี ที่ได้รับการดูแลบาดแผลโดยการสวนล้างมีอัตราการหายของบาดแผลดีกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลโดยวิธีให้ผู้ป่วยนั่งแช่ในน้ำยาค่างทับทิม ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05

3. อาการแสดงการหายของบาดแผลวัดตามระดับการบวม พบว่าวันที่ 3 และวันที่ 5 หลังผ่าตัด กลุ่มตัวอย่างประชากรที่ได้รับการดูแลโดยวิธีสวนล้างมีอัตราการบวมน้อยกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลโดยวิธีนั่งแช่ในน้ำยาค่างทับทิม ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

ส่วนอาการแสดงวัดตามระดับการมีเลือดออกและความเจ็บปวดพบว่า หลังผ่าตัดวันที่ 3 กลุ่มที่ได้รับการดูแลโดยวิธีการสวนล้างมีเลือดออกและเจ็บปวดน้อยกว่ากลุ่มที่ได้รับการดูแลโดยวิธีนั่งแช่ที่ระดับความมีนัยสำคัญ .05 และหลังผ่าตัดวันที่ 5 ได้ผลเช่นเดียวกันที่ระดับความมีนัยสำคัญ .01

อาการแสดงวัดตามอุณหภูมิของร่างกายและการถ่ายอุจจาระพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ในวันที่ 3 และวันที่ 5 หลังผ่าตัด

Thesis Title   Comparative of Hot Sitz Bath and
Irrigation with Potassium Permanganate
after Hemorrhoidectomy

Name   Mrs. Lakha   Somyuen

Thesis Advisor   Assistance Professor Pranam   Othaganont

Department   Nursing Education

Academic Year   1977

ABSTRACT

The purpose of this experimental study was to study the results of Hot Sitz Bath and Irrigation with Potassium Permanganate after Hemorrhoidectomy.

The sample of the study were 36 hemorrhoidectomy patients admitted at Wachira Hospital. The sample were divided into two groups, control and experimental groups. The data were statistically analyzed and the differences between mean were tested with the critical ratio (t-test). The finding of this experimental study are as the following statements.

1. There is a statistically significant difference in wound healing on the third and the fifth day after hemorrhoidectomy among the patient with Hot Sitz Bath and the patient with Irrigation at .01 level. And this also indicated that the patients with Irrigation had wound healing better than

did the patients with Hot Sitz Bath. The study also gave the same results in the sample which were male patients. In female patients, there is no statistically significant difference on the third day at .05 level, and there is a statistically difference on the fifth day after hemorrhoidectomy at .05 level.

2. There is no statistically significant difference in wound healing among both groups in the patients age ranged 20-35 and 51-65 years at .05 level. The study pointed that the patient age ranged 36-50 years with Irrigation had wound healing better than did the patient with Hot Sitz Bath at .05 level.

3. The study of wound healing concerning the signs of edema, bleeding and pain in the patient with Irrigation gave better scores than did the patients with Hot Sitz Bath. But the patients in both groups gave the same scores concerning the signs of body temperature and elimination.

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความกรุณาของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประนอม โสทนานนท์ อาจารย์ผู้ควบคุมการทำวิจัย ได้กรุณาให้ข้อคิดเห็น คำปรึกษา และแนะนำ รวมทั้งให้ความช่วยเหลือเอาใจใส่แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ตลอดจนได้ กรุณาให้เอกสารและหนังสือที่เป็นประโยชน์ ในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึก ซาบซึ้งในความกรุณาของอาจารย์เป็นอย่างยิ่ง จึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณต่อความกรุณาของศาสตราจารย์ นายแพทย์ ประพฤต ธีระบุตย์ ผู้อำนวยการเวชวิทยบาล นายแพทย์พีเชนทร์ อินทุสร นายแพทย์ สุพล จินดาทรัพย์ แห่งกองศัลยกรรม เวชวิทยบาล สำนักการแพทย์กรุงเทพมหานคร ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำและความสะดวกในการทำทดลอง ขอกราบขอบ พระคุณผู้ช่วยศาสตราจารย์ พวงแก้ว ปุณยณก แห่งแผนกวิชาวิจัยการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ที่ได้กรุณาช่วยเหลือให้คำแนะนำเกี่ยวกับข้อมูลทางสถิติ และ ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ลัดดาศรี นิมหงษ์ชัย คุณวิบูลย์ สโรบล หัวหน้าศึกษัลยกรรม ชายและหญิง เวชวิทยบาล ตลอดจนผู้ป่วยทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการทำวิจัยครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
เลขา สมปิ่น

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	๓
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	๖
กิตติกรรมประกาศ	๗
รายการตารางประกอบ	๘
รายการแผนภูมิประกอบ	๙
บทที่	
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
ความมุ่งหมายของการทำวิจัย	9
ปัญหา	9
สมมติฐานของการวิจัย	9
ขอบเขตของการทำวิจัย	9
ความจำกัดของการทำวิจัย	10
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการทำวิจัย	11
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย	12
2 บรรณกรรมและการวิจัยที่เกี่ยวข้อง	14
อุบัติการณ์ของการเกิดโรคริดสีดวงทวาร	14
การแบ่งชนิดของโรคริดสีดวงทวาร	18
พยาธิสภาพการเกิดโรคริดสีดวงทวาร	19
ระยะต่าง ๆ ของโรคริดสีดวงทวาร	20
สาเหตุของโรคริดสีดวงทวาร	22

อาการและอาการแสดงของโรคติดเชื้อฉวยโอกาส	28
การวินิจฉัยโรคติดเชื้อฉวยโอกาส	29
การรักษาโรคติดเชื้อฉวยโอกาส	31
ภาวะแทรกซ้อนภายหลังการรักษาโรคติดเชื้อฉวยโอกาสโดยวิธีการ ทำผ่าตัด	35
3 วิธีดำเนินการวิจัยและการรวบรวมข้อมูล	37
การเลือกกลุ่มตัวอย่างประชากร	37
เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล	38
การดำเนินการทดลองและเก็บรวบรวมข้อมูล	44
การวิเคราะห์ข้อมูล	49
4 ผลการวิจัย	54
5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และขอเสนอแนะ	90
สรุปผลของการวิจัย	91
อภิปรายผลของการทำวิจัย	99
ขอเสนอแนะ	104
บรรณานุกรม	107
ภาคผนวก	111
ประวัติการศึกษา	139

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	ลักษณะกลุ่มตัวอย่างประชากร	38
2	เปรียบเทียบอายุของกลุ่มตัวอย่างประชากร	54
3	เปรียบเทียบอาชีพของกลุ่มตัวอย่างประชากร	55
4	เปรียบเทียบระยะเวลาที่เป็นโรคริดสีดวงทวารก่อนทำการผ่าตัด ของกลุ่มตัวอย่างประชากร	56
5	เปรียบเทียบประวัติอาการเจ็บป่วยเกี่ยวกับโรคริดสีดวงทวารของ กลุ่มตัวอย่างประชากร	57
6	เปรียบเทียบประวัติการรักษาโรคริดสีดวงทวารที่ผู้ป่วยได้รับก่อน มาทำการผ่าตัด	57
7	เปรียบเทียบผลการตรวจระดับ ฮีโมโกลบินในเลือดของกลุ่ม ตัวอย่างประชากรก่อนทำการผ่าตัด	61
8	เปรียบเทียบผลการตรวจระดับน้ำตาลในเลือดของกลุ่มตัวอย่าง ประชากรก่อนทำการผ่าตัด	62
9	เปรียบเทียบระดับความเจ็บปวดหลังผ่าตัดวันที่ 3	67
10	เปรียบเทียบระดับความเจ็บปวดหลังผ่าตัดวันที่ 5	68
11	เปรียบเทียบระดับการบวมของบาดแผลหลังผ่าตัดวันที่ 3	70
12	เปรียบเทียบระดับการบวมของบาดแผลหลังผ่าตัดวันที่ 5	71
13	เปรียบเทียบระดับอุณหภูมิของร่างกายหลังผ่าตัดวันที่ 3	73
14	เปรียบเทียบระดับอุณหภูมิของร่างกายหลังผ่าตัดวันที่ 5	74
15	เปรียบเทียบระดับเลือดที่ออกจากบาดแผลผ่าตัดหลังผ่าตัดวันที่ 3	76
16	เปรียบเทียบระดับเลือดที่ออกจากบาดแผลผ่าตัดหลังผ่าตัดวันที่ 5	77
17	เปรียบเทียบระดับการถ่ายอุจจาระหลังผ่าตัดวันที่ 3	79

ตารางที่

ฎ

หน้า

18	เปรียบเทียบระดับการถายูจจาระหลังผ่าตัดวันที่ 5	80
19	ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของการหายของบาดแผลหลังผ่าตัด วันที่ 3 และวันที่ 5	82
20	ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของอาการแสดงการหายของ บาดแผลหลังผ่าตัดวันที่ 3	83
21	ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของอาการแสดงการหายของ บาดแผลหลังผ่าตัดวันที่ 5	84
22	ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของการหายของบาดแผลหลัง ผ่าตัดวันที่ 3 และวันที่ 5 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรเพศชาย	85
23	ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของการหายของบาดแผลหลัง ผ่าตัดวันที่ 3 และวันที่ 5 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรเพศหญิง	86
24	ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของการหายของบาดแผลหลัง ผ่าตัดวันที่ 3 และวันที่ 5 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีอายุ ระหว่าง 20 - 35 ปี	87
25	ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของการหายของบาดแผลหลัง ผ่าตัดวันที่ 3 และวันที่ 5 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีอายุ ระหว่าง 36 - 50 ปี	88
26	ทดสอบความมีนัยสำคัญทางสถิติของการหายของบาดแผลหลัง ผ่าตัดวันที่ 3 และวันที่ 5 ของกลุ่มตัวอย่างประชากรที่มีอายุ ระหว่าง 51 - 65 ปี	89

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	เปรียบเทียบประวัติอาการเจ็บป่วยเกี่ยวกับโรคติดเชื้อฉวยโอกาส	58
2	เปรียบเทียบประวัติการรักษาโรคติดเชื้อฉวยโอกาสที่ผู้ป่วยได้รับก่อน มาทำการผ่าตัด	60
3	เปรียบเทียบระดับความเจ็บปวดหลังผ่าตัดวันที่ 3 และวันที่ 5 ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	69
4	เปรียบเทียบระดับการบวมของบาดแผลหลังผ่าตัดวันที่ 3 และ วันที่ 5 ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	72
5	เปรียบเทียบระดับอุณหภูมิของร่างกายหลังผ่าตัดวันที่ 3 และวันที่ 5 ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	75
6	เปรียบเทียบระดับเลือดที่ออกจากบาดแผลผ่าตัด หลังผ่าตัดวันที่ 3 และวันที่ 5 ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	78
7	เปรียบเทียบระดับการถ่ายอุจจาระหลังผ่าตัดวันที่ 3 และวันที่ 5 ของกลุ่มควบคุมและกลุ่มทดลอง	81

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย